

Λαογραφική* έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων
Έκπομπή 133 (8-12-1976)

..... Σ Η Μ Α *

Υπό την αιγίδα της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων
άκοϋτε την λαογραφική έκπομπή του Συλλόγου Φίρος Ποντίων - Ποντια-
κή Ήχώ - που γράφει και επιμελείται ο Στάθης Ευσταθιάδης.-

..... τό σήμα σβήνει

Μέ'την γενέτειρα γῆ ἡ ψυχὴ τοῦ λαϊκοῦ ποιητῆ εἶναι πάντα σφιχτο-
δεμένη. Ἡ λαϊκὴ μοῦσα, μεμάτη αἴσθημα ζωῆς, περπατεῖ πάνω ἀπὸ χαρα-
κτηριστικὰ γεωγραφικὰ σημεῖα, ἀπὸ λιβάδια καὶ βουνά, ποτάμια καὶ ρυά-
κια, τραγουδώντας τοὺς καημοὺς καὶ τίς χαρὲς τῶν ἀπλοῦν ἀνθρώπων.

Μέσα στὸν δεδομένο γεωγραφικὸ χῶρο, ὅπου ζεῖ ὁ φορέας της, ἐκφρά-
ζει ἡ ποντιακὴ μοῦσα τὰ αἰσθήματά του καὶ ὅταν αὐτὰ εἶναι ἐρωτικά.
"Εἴτσι, στοχάζεται μέ φόβο τοῦτη ἡ μοῦσα, ὅταν βλέπῃ νὰ προβάλουν σάν
ἄστρο οἱ ἀλλόφυλοι, σὴν Ἀνατολήν, Τιρνέκην, τ' Ἀρμαλοῦ τό Χάν",
τό Καρά-καπάν, γιὰ νὰ ἐπισημάνῃ τὸν κίνδυνο στὴν ἀγαπημένη του Σοφί-
τσα, στὴν ἐκλεκτὴ τῆς καρδιάς τοῦ παλληκαριοῦ.

"Ένας ἀλλόφυλος ἀπὸ ἐδῶ, ἕνας ἀπὸ ἐκεῖ, ἕνας ἄλλος πρὸ πέρα, ἐπρό-
βαλλαν σάν τὰ ἄστρο.

↑ Σοφίτσα μ' ἔξ μ' ἐβγαίνεις καὶ μὴ φαίνεσαι
ἐλέπνε σε καὶ τ' ἄστρο καὶ μαρένεσαι

..... ΔΥΡ - ΤΡΑΓ *

Γιὰ τὴν Παναγία Σουμελά καὶ τό βουνό της, γιὰ τὴν περιοχὴ τῶν
Καμένων" "Τὰ καμένα", γιὰ τὰ κοντινὰ χωριά καὶ ἄλλα σημεῖα τῆς γύρω
περιοχῆς, ἡ ποντιακὴ μοῦσα μᾶς δίνει ὁλόγλυπτες μελωδίες καὶ παρουσιάζει
ὥρατες ποιητικὲς εἰκόνες.

↑ Ἐμέν οἱ λυγροὶ ἐσάρεφαν ἀπανγιές σὰ Καμένα
θὰ στείλω σε τὰ λῶματα μ' ἑρὰ καὶ ματωμένα

Ήταν εὐγενικό τό ὄνειρο τοῦ παλληκαριοῦ τοῦ Πόντου, νά γίνη καλὸγερος σὲ χωρὶς "Κουσπιδῆ", στήν Λιβερὰ τσοπανόπουλο καί στήν Παναγία Σουμελᾶ νά κάνη καί τόν φάλτη καί τόν τραγουδιστῆ.

Ἡ ποντιακὴ μοῦσα θυμίζει τοὺς τόπους καί τὰ γεγονότα καί φανε-
ρώνει τὰ εὐγενικά αἰσθήματα.

Λ Σοῦ Κουσπιδῆ καλὸγερος, σὴν Λιβερὰν τσοπάνος
σὴν Παναγίαν Σουμελᾶ, φάλτες καί τραγωδιάνος

Ἀκόμη καί τὰ σκαλοπάτια τῆς Σουμελᾶς, ἡ μεγάλη ἐκείνη κλίμακα,
δίνει ἔμπνευση στόν λαϊκὸ ποιητῆ, γιὰ νά συνθέσῃ μιὰν ὡραία εἰκόνα.
Σάν τίς σιᾶλες τῆς Σουμελᾶ μοιάζουν οἱ πλεξίδες σου ἀγαπημένη μου,
τῆς τραγουδᾷ τό ἐρωτευμένο παλληκάρι.

Ἡ Παναγία Σουμελᾶ ἔχει μακρὰ σιᾶλες
τό κορτσόπον ντὸ ἀγαπῶ ἔχει μακρὰ τσάμιας

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Τὸ ἐρωτικὸ αἶσθημα πολλές φορές εἶναι ἐπηρεασμένο σέ μεγάλο
βαθμὸ ἀπὸ τό θρησκευτικὸ συναίσθημα. Ψήνψυχολογικὴ τοῦτη κατάσταση
τὴν φανερώνει ὁ πόντιος λαϊκὸς ποιητῆς μέ διάφορα στιχουργήματά του.
Καμαρώνει τὴν ἀγαπημένη του, ὅταν ἐκείνη ξεκινᾷ γιὰ τὴν ἐκκλησίαν.
Τὴν παρακολουθεῖ σέ ὅλη τὴν διάδρομή, ἀλλὰ καί μέσα στήν ἐκκλησίαν,
ὅταν ἐκείνη γονυπετῇ μέ εὐλάβεια καί παρακαλεῖ τόν θεὸ γιὰ τὴν δι-
καίωση τοῦ ἔρωτά τους, καθὼς πιστεύει ὁ λαϊκὸς ποιητῆς.

Ὅντες φορεῖς καί ἀναλλάσις καί πᾶς σὴν ἐκκλησίαν
νά ποδεδίζω ντὸ ἐφτᾶς τὴν γονατοκλησίαν

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἀκολουθοῦν διάφοροι παραδοσιακοὶ σκοποὶ. (2 σκοποὶ)

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Καί τώρα τ'ὸ τακτικὸ μας ἀνένδοτο. Διάλογος ἀνάμεσα σέ δυὸ γυναί-
κες. Κουτσομπολιὸ σέ βάρος τῶν ἀνδρῶν τους. Τῆς μιᾶς ὁ ἄνδρας πίνει
πολύ πιότό. Τῆς ἄλλης δέν πίνει, ἀλλὰ εἶναι κάπως χαζούλης.

- Λέει ἡ πρώτη, ποὺ ἔχ' τόν μεθύστακαν τόν ἄντραν. Νά σάν ἐσέν
Σουμελά, ποὺ ἔχς τόν καλόν τόν ἄντραν, ρακὶν 'κίμ πίν', πουθεν 'κί
πάει κι' ἀπὸ βραδύς ἐνωρίς ἔρται σ' ὅσπ'ιτ'. "Αχ, ντὸ νά λέγω σε. Ἀὐτός

τ'έμόν ὁ ἄντρας, πίν', πίν' τό ρακίν καί χάν'τόν νοῦν ἄτ'.

- Καί ἡ ἄλλες "Ε Σοφία, ἐσὺ καλλίον εἶναι ἀπ'έμέν. Τ'έσόν ὁ ἄν-
τρας πίν'τό ρακίν καί χάν'τόν νοῦν ἄτ'εἶπες. Πίν', πίν' καί χάν'τόν
νοῦν ἄτ', ἅμαν ὄνταν ἀπομεθύν'φέρ'τόν νοῦν ἄτ'. Κι'ἄμ αὐτός τ'έμόν
ὁ ἄντρας καμμίαν 'κ ἔχ'νοῦν.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

'Αβακοινώσεις: Συνεχίζονται οἱ ποντιακές καλλιτεχνικές ἐκδηλώ-
σεις σέ διάφορες περιοχές τῆς Βορείου 'Ελλάδος γιά τό πολεμικό σιά-
φος "Ὁ Πόντος".

'Εδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας.-

'Υπό τήν αἰγίδα τῆς ^{Σ Η Μ Α} Πανελληνίου 'Ενώσεως Ποντιακῶν Σωματείων
'Ακούσατε τήν λαογραφική ἐκπομπή τοῦ Συλλόγου Φάρος Ποντίων
Ποντιακή 'Ηχώ - ποῦ γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.-

. Τό. Σ Η Μ Α . σβήνει.